

SKILLNADER I KLASSTILLHÖRIGHET OCH KLASSIDENTIFIKATION

Sara Fransson, Institution för statsvetenskap, Linnéuniversitet
E-post | sara.fransson@lnu.se

På rätt sida älven. Så hette Janne Josefssons omtalade dokumentär från 1987 när han åkte spårvagn 5 i Göteborg mellan Örgryte och Biskopsgården. Under dokumentärens gång framträdde en tydlig bild av klassamhället i Göteborg och hur olika uppväxtvillkor fick återverkningar på de filmade barnens fortsatta liv. Dokumentären blev omdiskuterad, men fakta kvarstod – människors livschanser påverkas av deras klasstillhörighet. Framförallt avspeglade sig klasstillhörigheten i vilka yrken barns föräldrar hade och hur det påverkade den ekonomiska standarden i hemmen.

Klassidentifikationens del i en individers identitetsskapande har inte längre lika stark position som historiskt sett. Idag spelar fler identitetskomponenter in när vi identifierar oss själva som någon klass, än vår yrkessysselsättning (Karlsson 2005:60). Den här artikeln syftar till att identifiera hur respondenters egen klass-

identifikation skiljer sig från en objektiv indelning av klass baserat på yrke. Särskilt kommer den grupp av personer som identifierar sig med en annan klass än den som gruppen objektivt klassificeras som, att undersökas.

De komplexa relationer som finns mellan människor i olika klasspositioner i samhället, formar delvis det samhälle vi lever i, så som Josefssons dokumentär visade. Klasstillhörighet och klassidentifikation handlar också om olika grader av makt och inflytande över sin egen vardag och inflytande på sin arbetsplats. Karl Marx uttryckte det som att människor är *”bärare av bestämda klassförhållanden och intressen”* (Liedman 2003:257). Människor tillhörande samma klass antas också ha gemensamma intressen i konflikten mellan arbetare och kapitalägare. Vid en splittring av klassidentifikationen, fragmenterades yrkesgrupperna och försvagas i sin maktställning. Att inte längre identifiera sig som den klasstillhörighet en persons yrkesgrupp tillhör, riskerar att splittra makten och inflytande på både arbetsplatser och i samhället. Att splittringen sker beror på att varje klasstillhörighets gemensamma intressen i den underliggande konflikten mellan arbete och kapital, fragmenteras och urholkas. Till den här diskussionen om sociala skiktningar beroende på klass, har även diskussionen om kön och den systematiska ojämlikheten mellan kvinnor och män aktualiserats av inte minst kvinnorörelser, i ett försök att vidga klassbegreppets innebörd. Det traditionella marxistiska klassbegreppet har kritiserats för att utgå ifrån traditionella manliga yrken som norm, och således uteslutit hur kön och klass samverkar (Skeggs 2000:22). Därför är det intressant att utöver en vanlig klassanalys, också komplettera den samma med en analys om hur uppdelningen mellan kvinnor och män ser ut vad avser klassidentifikation och klasstillhörighet. Genom att förstå vilka respondenter det är som står för splittringen av de gemensamma klassintressena, går det också att försöka förstå varför tudelningen mellan klasstillhörighet och klassidentifikation görs av just de här grupperna. Eftersom både klass och kön också har visat sig vara centrala för vilka politiska värderingar en väljare tenderar att ha (Oskarson 2010:188-189) går det således också att förstå vilken betydelse uppdelningen mellan klasstillhörighet och klassidentitet får för en persons politiska preferenser.

Klasstillhörighet, klassidentifikation och politiska preferenser

De data som används i artikeln är hämtade från Survey 2012, som genomförts av Surveyinstitutet, Linnéuniversitetet (Hagevi 2014). I Survey 2012 ställdes frågan ”Vilken av de här yrkesgrupperna hör eller hörde du till? Om du är tillfälligt utan arbete eller pensionär kryssar du för din senaste yrkesgrupp”. De möjliga svarsalternativen har i den här studien dikotomiserats till de objektiva klassmåten *arbetarklass* och *övrig klass*. I kategorin *arbetarklass* ingår respondenter som tillhör arbetaryrken eller arbetare med arbetsledande funktionen. Tjänstemän, företagare och jordbrukare ingår i kategorin *övrig klass*.¹

För att mäta den subjektiva och egendefinierade klassidentiteten, har en dikotomisering gjorts av enkätfrågan ”Om du skulle beskriva ditt nuvarande hem, vilket av nedanstående alternativ stämmer då bäst?”. Respondenter som beskriver sitt hem som ”arbetarhem” har kategoriserats som att de har en *arbetarklassidentitet*. De övriga valalternativen har kategoriserats in under alternativet *övrig klassidentitet*.

Tabell 1. Skillnader mellan objektiv klasstillhörighet och subjektiv klassidentifikation (procent).

	Arbetarklass	Övrig klass
<i>Arbetarklassidentitet</i>	78	20
<i>Övrig klassidentitet</i>	22	80
<i>Summa procent</i>	100	100
<i>Antal svarande</i>	596	807

Av tabell 1 går det att utläsa att uppskattningsvis åtta respondenter av tio upplever sig ha samma klassidentitet, som de också tilldelas baserat på deras yrken. Emellertid framgår då också att var femte person anser sig identifiera sig som en annan klass än vad personen kategoriserats in i.

Tidigare forskning kring den egenupplevda klasstillhörigheten, visar att klassidentifikationen inverkar på vilka politiska preferenser en person har (Oskarson et al 2010:188-189). Människor som identifierar sig med arbetareklass tenderar att också identifiera sig mer till vänster på en vänster-högerskala. Människor som identifierar sig med en övrig klass skulle således positionera sig mer till höger. För att undersöka de politiska preferenserna, har respondenterna fått placera in sig

på en vänster-högerskala. Svar mellan 0-4 har kategoriserats som *vänster*, svarsalternativet 5 som *mitten* och svaren 6-10 som *höger*.

Tabell 2. Klasstillhörighet och klassidentifikationens inverkan på politiska preferenser (procent).

		Politiska preferenser		
		<i>Vänster</i>	<i>Mitten</i>	<i>Höger</i>
<i>Arbetarklass</i>	<i>Arbetarklassidentitet</i>	80	85	64
	<i>Övrig klassidentitet</i>	20	15	36
	<i>Summa procent</i>	100	100	100
	<i>Antal svarande</i>	206	114	135
<i>Övrig klass</i>	<i>Arbetarklassidentitet</i>	75	23	11
	<i>Övrig klassidentitet</i>	25	77	89
	<i>Summa procent</i>	100	100	100
	<i>Antal svarande</i>	258	156	378

Vid granskningen om hur subjektiv klassidentitet och politiska preferenser samspekar, visar tabell 2 att det fortfarande finns en variation mellan de som upplever att de tillhör arbetarklassen och övriga medborgare. Av personer som har vänsterpolitiska preferenser, identifierar sig fler som arbetarklass. Dock återfinns det en liten skillnad mellan de personer som objektivt inte tillhör arbetarklass, men som ändå identifierar sig som arbetarklass jämfört med de som både tillhör och identifierar sig med arbetarklassen. Där klasstillhörigheten skiljer sig mellan den subjektiva och den objektiva arbetarklassindelningen, är det fler som inte är lika övertygat vänster i sina politiska preferenser.

Vilka är det som har skild klasstillhörighet och klassidentifikation?

Av studien har det alltså än så länge visat sig att ungefär var femte medborgare har en annan klassidentitet än vad som objektivt angetts. Det här får i sin tur återverkning på vilka politiska preferenser personerna i fråga har. Därmed blir det också relevant att försöka identifiera den femtedelen av befolkningen som har skilda identiteter från sin tillhörighet.

En persons uppväxtvillkor är något som antas vara väsentligt för hur en persons identitet formas under livets gång. En förälders yrkesval och klasstillhörighet återspeglas och påverkar barnet under uppväxten genom den så kallade socialisationsprocessen (Campbell et al 1960). Barn som växt upp i ett arbetarklasshem, kan tänkas fortsätta identifiera sig med den klasstillhörigheten även i vuxen ålder, då uppväxtvillkoren påverkat hur individen ser på sig själv och sin egen klassidentitet. I tabell 3 nedan redogörs för uppväxtvilkorens inverkan på klasstillhörighet och klassidentifikation.

Tabell 3. Klasstillhörighet och klassidentifikation baserat på uppväxthem (procent).

		<i>Arbetarklasshem</i>	<i>Övrigt hem</i>
Arbetarklass	<i>Arbetarklassidentitet</i>	87	55
	<i>Övrig klassidentitet</i>	13	45
	<i>Summa procent</i>	100	100
	<i>Antal svarande</i>	373	141
Övrig klass	<i>Arbetarklassidentitet</i>	34	9
	<i>Övrig klassidentitet</i>	67	91
	<i>Summa procent</i>	100	100
	<i>Antal svarande</i>	377	465

Uppväxthemmet visar sig ha betydelse för vilken klassidentifikation en person har. 87 procent av de som både tillhör och upplever sig tillhöra arbetarklassen, har också växt upp i ett arbetarklasshem. Bland de som växt upp i ett arbetarklasshem, men som gjort en klassresa uppåt i sitt eget yrkesliv, identifierar sig drygt var tredje person ändå som arbetarklass. Samma mönster återfinns bland gruppen som inte växt upp i ett arbetarklasshem. Bland människor som inte växt upp i ett arbetarklasshem, men som har ett yrke som definieras som arbetarklass, är det jämförelsevis färre som identifierar sig med den tilldelade klasstillhörigheten, jämfört med personer i samma yrkeskategori som växt upp i arbetarklasshem. 45 procent av de som gjort en klassresa nedåt jämfört med sitt uppväxthem, identifierar sig med en annan identitet än arbetarklassen trots att de har ett arbetarklassyrke. Den här siffran kan jämföras med 13 procent bland de som växt upp i arbetarklasshem och har ett arbetarklassyrke, men som inte identifierar sig med arbetarklassen.

Kön och klassidentifikation

Utöver uppväxtvillkor, måste också hänsyn tas till hur arbetsmarknaden är uppdelad ur en jämställdhetsaspekt. Arbetsmarknaden generellt, men framförallt i Sverige, finns det vissa yrkeskategorier som domineras av kvinnor, och andra yrken som domineras av män (SOU 2004:43). Anledningen till den stora könssegregerade arbetsmarknaden i Sverige beror framförallt på den omfattande kvinnodominerade offentliga sektorn, som inte existerar på samma sätt i andra länder (Arbetsmiljöverket 2013:4-5).

Det finns tidigare forskning som gör gällande att klass och kön är nära sammanhängande och påverkar varannat. Häri kan exempelvis Heidi Hartmanns (2004) artikel ”*Det olyckliga äktenskapet mellan marxism och feminism*” nämnas. Det var en av de första texterna som ur en könsaspekt kritiserade klassbegreppet. Hartmanns kritik gentemot klassbegreppet har sin grund i att klass definierats utifrån vilken del av arbetsproduktionen en arbetare jobbar inom (Hartman 2004:30). Historiskt sett har kvinnor inordnats i klasssystemet baserat på sina makars placering i de kapitalistiska produktionsförhållandena. Kvinnornas ställning i klasssystemet gavs därför namnet *mediated class location* av sociologen Erik Olin Wright (1997:56-57). Med den förmedlade klasspositionen som Wright och Hartmann studerat har kvinnor fått sin klassposition via sin make eller far. Kvinnorna har därför också tenderat att utforma sin klassidentitet utifrån vilken klass maken eller fadern tillhört, snarare än utifrån sig självt (Olin Wright 1997:56-57). Baserat på det teoretiska resonemanget är det därför intressant att studera hur relationen mellan klasstillhörighet, klassidentitet och kön ser ut.

Tabell 4. Klasstillhörighet och klassidentifikation baserat på kön (procent).

		Kön	
		<i>Kvinna</i>	<i>Man</i>
<i>Arbetarklass</i>	<i>Arbetarklassidentitet</i>	74	82
	<i>Övrig klassidentitet</i>	26	18
	<i>Summa procent</i>	100	100
	<i>Antal svarande</i>	261	275
<i>Övrig klass</i>	<i>Arbetarklassidentitet</i>	20	28
	<i>Övrig klassidentitet</i>	80	72
	<i>Summa procent</i>	100	100
	<i>Antal svarande</i>	452	415

Det går att se spår av könen skilda uppfattningar kring arbetarklassidentifikation i tabell 4. Klassidentifikationen inom arbetarklassyrkena är cirka tio procentenheter högre bland männen än bland kvinnorna, medan kvinnorna som jobbar inom övriga yrken också i högre utsträckning identifierar sig med övrig klass till skillnad från männen. Det här stämmer med Hartmanns resonemang om att arbetarklassidentitet i sig är tätt sammankopplat med yrken inom den traditionellt mansdominerade industriverksamheten (Hartmann 2004:19ff). Därmed har klassiska kvinnliga yrken som idag klassificeras som arbetarklass, inte en lika tydlig förankring till en arbetarklassidentitet som de typiskt manliga yrkena har. Differensen mellan män och kvinnor skulle alltså kunna förklaras med att en stor andel kvinnor jobbar inom verksamheter där det inte finns en lika utpräglad arbetarklassidentitet inom yrkeskåren, som inom de manligt dominerade yrkeskåren. Arbetarklasskvinnor kan också tänkas snarare identifiera sig med sina respektive makars klassidentitet snarare än sin egen yrkeskategorisering i enlighet med de teorier som Hartman och Wright skrivit om.

Av tidigare undersökningar vet vi att en hög andel av typiska kvinnoyrken återfinns inom den offentliga verksamheten (SOU 2004:43; Arbetsmiljöverket 2013:4-5). Genom att undersöka klassidentifikationen i relation till om personen i fråga arbetar inom privat eller offentlig sektor, tillförs ytterligare en potentiell förklaringsdimension till studiens frågeställning.

Tabell 5. Klasstillhörighet och klassidentifikation baserat på kön och arbetssektor (procent).

		Kvinna		Man	
		<i>Offentlig sektor</i>	<i>Privat sektor</i>	<i>Offentlig sektor</i>	<i>Privat sektor</i>
Arbetarklass	<i>Arbetarklassidentitet</i>	77	70	84	81
	<i>Övrig klassidentitet</i>	23	30	16	19
	<i>Summa procent</i>	100	100	100	100
	<i>Antal svarande</i>	146	109	55	251
Övrig klass	<i>Arbetarklassidentitet</i>	79	19	21	22
	<i>Övrig klassidentitet</i>	21	81	79	78
	<i>Summa procent</i>	100	100	100	100
	<i>Antal svarande</i>	209	231	92	316

Av tabell 5 går det att utläsa att såväl kvinnor och män som jobbar inom den offentliga verksamheten och objektivt tillhör arbetarklassen, mer ofta än de inom privat sektor, uppvisar en arbetarklassidentifikation. Det kan tänkas finnas en starkare kollektiv arbetarklassidentifikation på arbetsplatser i den offentliga sektorn, som också avspeglas på medarbetarnas subjektiva identifikationer än inom liknande yrken i den privata sektorn. Inom kategorin *övrig klass* återfinns det ett intressant uppkommet resultat som är värt att analysera över. 79 procent av kvinnorna som tillhör *övrig klass* väljer att identifiera sig med arbetarklassen till skillnad från exempelvis 19 procent av kvinnorna från samma klass som arbetar inom den privata sektorn. För att kunna förstå varför resultatet har uppkommit vad gäller offentligt anställda kvinnor och deras val att identifiera sig som arbetarklass snarare än utefter deras yrkesval, har tidigare forsknings inhämtats från framförallt den sociologiska disciplinen. Sociologiprofessorn Beverley Skeggs (2000) fokuserar i sin forskning på hur subjektivitet konstrueras med utgångspunkt i feministisk teori. I studien *Att bli respektabel* har Skeggs studerat hur arbetarklasskvinnor ser på sin egen upplevda identitet i relation till såväl sitt kön, som sin klasstillhörighet. Av studiens slutsatser framkommer att kvinnor, till skillnad från män, tenderar att utforma sin självbild och identitet utifrån hur andra människor ser på dem (Skeggs 2000:16ff). Enligt Skeggs är det grundat i att kvinnor upplever mer ångslan och oro över att inte uppfattas som respektabla av sin omgivning. Kvinnorna upplever då att risken för att inte vara ”en i gänget” är överhängande om de inte anpassar sig till de förväntningar som övriga kollegor uppvisar. För att

bli respekterad på sin arbetsplats, reproducerar således kvinnorna de karaktärsdrag och normer som på arbetsplatsen anses vara respektabla. (Skeggs 2000:201-21). De här karaktärsdragen blir så småningom en del av kvinnornas självbild och formar kvinnornas identitet vad avser till exempel klasstillhörigheten (Skeggs 2000:152). Självbilden och klassidentiteten blir på så sätt en uppfattning grundat på framförallt omgivningens förväntningar och bemötande snarare än sin egen upplevelse.

Kvinnorna i Survey 2012 som arbetar inom den offentliga sektorn, men med yrkesbefattningar som inte tillhör arbetarklassindelningen, identifierar sig 79 procent som arbetarklass. Utifrån Skeggs konstaterande om hur kvinnor väljer att forma sin egen självbild och identitet utifrån omgivningen och sina kollegors förväntningar, går det att fundera på i vilken arbetsmiljö de här kvinnorna vardagligen arbetar inom. Genom att analysera kvinnornas arbetsmiljö, skulle förklaringar till splittringen mellan identitet och tillhörighet i just den här gruppen, kunna ges.

Agneta Franssén (1997:110ff) gjorde i sin avhandling "*Omsorg i tanke och handling*" direktobservationer och intervjuer med kvinnor inom den offentliga sektorns omsorgsyrken för att studera kvinnornas organisering och förhållningsmönster. I hennes slutresultat framkom att det inom omsorgsyrket fanns en stark kollegial orientering och lojalitet mellan kvinnorna, där samhörigheten mellan de arbetande sågs som det primära snarare än samhörigheten med exempelvis patienter och omsorgstagare. Samtidigt återfanns det en makt- och kompetensskillnad som emellertid suddades ut med tiden. Personer med yrken som traditionellt sett inte skulle definieras som arbetarklassyrken, som exempelvis sjuksköterskor, umgicks dagligen med undersköterskor och vårdbiträden. Undersköterskor och vårdbiträden klassificeras som traditionella arbetarklassyrken. Eftersom de tre yrkeskategoriernas arbetsuppgifter ofta gick omlott, och de umgicks som kollegor varje dag, gjorde det också att sjuksköterskorna började sympatisera och vara lojala med sina kollegor med andra yrkesmässiga titlar. (Franssén 1997:110ff). Fransséns resultat i kombination med Skeggs och Hirdmanns resonemang om kvinnors skapande av klassidentifikation kan utgöra en förklaringsgrund till varför 79 procent av kvinnorna med yrken som inte är arbetarklassyrken, ändå väljer att identifierar sig som arbetarklass.

Vård- och omsorgsarbetet sysselsätter omkring hälften av samtliga kvinnor anställda inom den offentliga sektorn i Sverige. 82 procent av de anställda i den här

yrkeskåren var 2013 också kvinnor (Vänje 2013). Samtidigt visar en äldre sammanställning över vård- och omsorgsyrkena att det i den offentliga verksamheten också fanns en hög andel kvinnliga chefer – både på central nivå och på enhetsnivå (SOU 2004:84). Här ger tidigare forskning grunden för förklaringsmöjligheter till vårt uppkomna resultat. Många av de kvinnor som objektivt ansetts tillhöra *övrig klass* inom den offentliga sektorn, skulle kunna antas inneha exempelvis yrken så som verksamhets- eller enhetschefer inom vård- och omsorgsyrkena. Chefpositioner inom omsorgsverksamheten tillsätts vanligtvis genom internrekrytering av personal som arbetar eller har arbetat som undersköterskor; ett yrke som klassificeras som arbetarklass (Franssén 1997:110ff). I många fall fortsätter dock chefer och annan medicinskt utbildad personal att befinna sig i vårdsektorns arbetsmiljö, där den närmsta medarbetaromgivningen utgörs av personal som skulle klassificeras tillhöra arbetarklassen. Eftersom kvinnor tillhörande arbetarklassyrken tenderar att vara i kvantitativ majoritet på arbetsplatsen skulle de kunna tänkas forma de karaktärsdrag och normer som på arbetsplatsen anses vara ”det respektabla” för att låna Skeggs begreppsramar. Eftersom den kollegiala orienteringen och samhörigheten uppfattas som viktigt inom vård- och omsorgsyrkena, kan det av kvinnor som inte tillhör arbetarklassen, kännas nödvändighet att visa sin lojalitet till majoriteten på arbetsplatsen och anpassa sin självbild till den som återfinns på arbetsplatsen. Således formar exempelvis kvinnliga chefer och sjuksköterskor sina identiteter efter sina omgivande kollegors klassidentitet.

Kvinnors politiska preferenser

Eftersom det tidigare i studien återfunnits en skillnad i politiska preferenser beroende på vilka klassidentitet en person har, är det intressant att se om den åtskillnad i klassidentitet bland kvinnor i offentliga sektorn, även återspeglats sig kring vilka politiska preferenser de här kvinnorna föredrar. Historiskt sett har det konstaterats att kvinnor tenderar att ha mer vänstersympatier än män (Oscarsson och Holmberg 2011). Dock är det för den här studiens vidkommande intressant att studera om det finns skilda politiska preferenser beroende på klassidentitet och inom vilken sektor kvinnorna arbetar inom, oavsett vilken klasstillhörighet kvinnorna objektivt sett har.

Tabell 6. Kvinnors klassidentifikation tillsammans med arbetssektor och politiska preferenser (procent).

Kvinnor i:		Arbetarklass-identitet	Övrig klassidentitet
	Politisk pref.		
<i>Offentlig sektor</i>	<i>Vänster</i>	46	39
	<i>Mitten</i>	37	25
	<i>Höger</i>	17	36
	<i>Summa procent</i>	100	100
	<i>Antal svarande</i>	195	124
<i>Privat sektor</i>	<i>Vänster</i>	50	29
	<i>Mitten</i>	23	17
	<i>Höger</i>	22	54
	<i>Summa procent</i>	100	100
	<i>Antal svarande</i>	168	136

I tabell 6 framgår att de kvinnor som jobbar i den offentliga sektorn och har en arbetarklassidentitet i högre utsträckning än motsvarande kvinnor inom den privata sfären, har politiska preferenser som lutar åt vänster-mittenhållet även om skillnaderna är små. Emellertid går det att finna en större grupp kvinnor med mittenpolitiska preferenser bland den berörda gruppen kvinnor i den offentliga sektorn. 37 procent av kvinnorna med arbetarklassidentitet anställda inom den offentliga sektorn anser sig själva ha politiska preferenser i mitten, jämfört med motsvarande kvinnor inom den privata sektorn. Det skulle kunna innebära att kvinnorna med exempelvis chefspositioner inom den inom den offentliga sektorn kan tänkas positionera sig själva som mitten vad avser politisk preferens snarare än vänster eller höger. Det skulle också stämma in med det resultat som framkom i tabell 2. Där konstaterades det att personer med skild identitet och tillhörighet, oftare positionerade sig i mitten vad avsåg politisk preferens, jämfört med de personer där klassidentitet och klasstillhörighet samstämde.

Avslutning

Det kan konstateras att den stora merparten av medborgarna fortfarande identifierar sig med den klasstillhörighet som yrkespositioneringen gör gällande. Cirka 80 procent av medborgarna har en överensstämmande klasstillhörighet och

klassidentifikation. Dock har var femte person en subjektiv uppfattning som är olik den objektiva tilldelningen. Anledningar till den delade uppfattningen hör delvis samman med personernas uppväxtem. Personer som har växt upp i ett arbetarklasshem identifierar sig i högre utsträckning med just arbetarklass även om de inte har arbetarklassyrken. Också personer som har växt upp i ett annat hem än arbetarklasshem, men som har ett arbetarklassyrke, identifierar sig fortfarande med sina föräldrars klasstillhörighet snarare än med sina yrkeskollegor.

Det går av materialet också att identifiera en könsdimension. Kvinnor i arbetarklassyrken har en lägre andel som identifierar sig som arbetarklass än bland männen. Å andra sidan är det fler kvinnor inom övriga yrkeskategorier som har en överensstämmande yrkesidentitet med sin tillhörighet. I den här gruppen sticker dock kvinnor anställda inom den offentliga sektorn ut. 79 procent av de anställda kvinnorna i offentliga sektorn inom övriga yrkeskategorin, identifierar sig med arbetarklass. Även om anledningarna till resultatet inte har undersökts i den här studien går det ändå att spekulera kring orsaker till det uppkomna resultatet. Häre kan exempelvis den kollegiala miljön som präglar den offentliga sektorn tänkas ha en inverkan på individernas eget identitetsskapande.

Av studien framgår också att klassidentifikation får genomslag på vilka politiska preferenser en person har. Arbetarklassidentifikation tenderar att samvariera med vänsterpolitiska åskådningar, medan identifikation med övrig klass tenderar att höra samman med högerpolitiska preferenser. Det går dock att ana att en tudelad uppfattning mellan klasstillhörighet och klassidentifikation också får återverkningar på de politiska preferenserna. Personer vars identitet och tillhörighet inte överensstämmer tenderar att placera sig oftare i den mittenpolitiska fåran, jämfört med personer vars klassidentitet och klasstillhörighet samstämmer.

Noter

¹ Indelningen bygger på SCBs socioekonomisk indelning av yrkesgrupper

Referenser

Arbetsmiljöverket (2013): *Under luppen – genusperspektiv på arbetsmiljö och arbetsorganisation*. Stockholm: Arbetsmiljöverket.

Campbell, Angus, Converse, Philip, Miller, Warren och Stokes, Donald (1960): *The American Voter*. New York: John Wiley and Sons

Franssén, Agneta (1997): *Omsorg i tanke och handling: en studie av kvinnors arbete i vårde.*, Lund: Arkiv förlag.

Hagevi, Magnus (2014): ”Teknisk rapport: Survey 2012”, *SurveyJournalen* 1 (1):59-67.

Hartmann, Heidi (2004): Det olyckliga äktenskapet mellan marxism och feminism: för en mer hållbar förening, i *Genushistoria - En historiografisk exposé*, av Christina & Jansdotter, Anna Carlsson Wetterberg. Lund: Studentlitteratur.

Karlsson, Lena (2005): *Klasstillhörighetens subjektiva dimension: Klassidentitet, sociala attityder och fritidsvanor*. Umeå: Umeå universitet

Liedman, Sven-Erik och Linell, Björn, red (2003): *Karl Marx – Texter i urval*. Stockholm: Ordfront.

Oscarsson, Henrik och Holmberg, Sören (2011): *Åttapartivalet*. Internet: http://www.scb.se/statistik/publikationer/ME0106_2010A01_BR_ME05BR1101.pdf, hämtat 26 juni 2014.

Oskarson Maria, Mattias Bengtsson och Tomas Berglund (2010): *En fråga om klass – levnadsförhållanden, livsstil, politik*. Göteborg: Liber.

Skeggs, Beverley (2000): *Att bli respektabel: Konstruktioner av klass och kön*. Göteborg: Daidalos.

SOU 2004:43 (2004): *Den könsuppdelade arbetsmarknaden*. Stockholm: Fritzes.

Wright, Erik Olin (1997): *Class Counts*. Cambridge: Cambridge University Press.